

10. Enskilt samtal.

-Du är tyst.

-Jag vet nog inte riktigt hur jag ska uttrycka mig. Men vi kanske håller på o slänger i väg oss från olika tvetydigheter. Det skulle jag kunna svara på. Om du frågade någon gång. O med tanke på det minskade barna födandet o ökat antal gamlingar finns det ändå ingen pension att hämta ut efter lång o trogen tjänst. Jag kom att tänka på en bok som jag läste i somras. Den tvivlande Lewi Pethrus försökte återfå kontakten med gud. Vilsen o ensam besökte han andaktsrummet för att lyssna. Det var ju inte alls gud han hörde där utan sin egen röst. Jag tyckte att jag förstod någonting oerhört om livet. Men jag kan alltså inte säga exakt vad jag menar. Förstår du.

-Kan du berätta mer om det. säg bara hur dina funderingar går.

-Ja. Ta den dagen till exempel när vi inte finns längre. Men vi finns. Kvar. Hos andra. Vi är må hända alla i en mycket stark o okontrollerbar dröm. En lång o seg. Men när det förklaras att man sjunger bort sorgen. Jag tror inte. Inte på det där. Det verkar överdrivet. Liksom lögnspyor. O trots att det sägs vara så genuint ser jag bara hur ytligt allt är där. Jag blir förbannad. Eller snarare uppgiven. Som att inte våga se en skräckfilm. När det i själva verket är oss själva vi är rädda för. så det är visst inte så lätt att finna de med samma referensramar. Det kan ta hela livet att hitta rätt. Men om jag håller häst svansen stram kanske någon råkar beröra min nacke. Det slog mig! att jag hade tänkt att gå o simma idag. Nu missade jag det igen. Jag blir less, på att vara expert, på att råka, inte hinna allt praktiskt. Det blir så mycket röra i alla tankar.

-Du bytte samtals ämne.

-Jag bytte koncentrations område. För det är det där med alla darriga anteckningar också som hänger kvar. Det är viktigt om man inte varit där. Men jag har svårt att vara kvar. Det är frustrerande. Hörde du! vissa små rop på hjälp som upprepas. nej uch. undrar om jag borde byta miljö.

-Jag måste fråga dig. Tror du att jag är din psykolog. Eller din gud.

-Nej nej. Jag vet precis vem du är.

20. Enskilt samtal.

-Vi är vår själ. Sen har vi också köttet. Men det betyder ingenting sen.

-Vad menar du.

-En gång trodde jag att han var shaman. Mest gick det ut på att leta rätt på rätt örter. Det skulle vara lagom dos av de läkande. De lugnande. O de giftiga. Med de giftiga måste man vara ytterst försiktig. Det är inte värt att experimentera på egen hand. Sen var det rätt tid punkt. Natten förstors. Men en speciell natt. Det var sommar helt klart men det var alltid så otroligt varmt där.

-Där? Var det en resa.

-Det kan man säga. En annan resa. Han gick ensam. De i gruppen gick på håll. En öken är bra på så vis. Alla kan gå i sina egna spår. Benen bara gick o gick o tankarna kunde smetades ut o solen började bli något mildare, kvällen låg mot axeln. Jag såg ett huvud. I sanden. Det såg tillbaka på mig med stora mörka som visa sig vara hål. Jag tog med kraniet hem. Stäpp räven. som mongoler kallar för öken katt. Den döda o jag. Vi vandrar tillsammans utan att behöva treva över varandra eller göra intrång i varandras hjärtan. Det var andra gången jag kände en unik kontakt med hela jorden. Att känna hela massan under sig. O andas hela universum över sig. Det är maximal utlösning. Man får faktiskt svårt att andas. jag undrar om alla är med om det.

-Jag vet inte.

-Är det personligt tycker du. är det hemligt. När vi behåller vissa för oss. Det finns möten som inte går att återge. Att vila på en väg. där bilarna missar oss. att förfärat slå ihop händerna. det ser ut som en applåd. Jag har en mycket kär vän. Du vet, jag har ju berättat om att jag träffar honom. Vi tänker. O låter det mötas. Vad döljs bakom. Han brukar fråga så. Faktiskt från första början. Men jag svarar inte. Han väntar sig inga svar, för vi har vårt.

-Ert?

-Språk. Det finns i luften mellan oss. Inga grenar förvirrar oss. Vad följer bakom en skugga. Dörren är öppen. Utan sorg.

30. Enskilt samtal.

-Jag hinner egentligen inte. Jag har mycket att göra o känner mig förbannat upptagen. Skulle vi kunna vänta. Bara ett tag framöver.

-Det är du som avgör.

-Jag vet. O jag vet också hur du tänker nu. Det är en samvets fråga vilket leder till ytterligare press. Så kan du hjälpa mig över gatan, jag är så jäkla full. Det kan vara antydningar. Allt har betydelse. Orsaker. En större botten. Som tjuren där bak. O i sovsäcken. Men när allt ska plockas isär. Jag känner inte för det just nu, det har varit för mycket vända ut o in på precis allt. Du får ursäkta ordspråket men det finns vissa som är idioter. Vissa slåss. Ihjäl. Mot stolpen med pinnar som sticker ut åt alla håll. Lutar sig sen. Då saknar jag den tiden, då när allt var enklare. Den slukade ett helt ägg varje morgon. Hade hela inne. i den ena kinden så den putade o visslade samtidigt förnöjt. Skrattet i ögonen o vi runt omkring skrattade också. Trots att det kunde vara gap o skrik o dramatiska uppgörelser erbjöds ett utrymme för en fast tro på att det var var o en som fick bestämma om det var roligt. o bara flyta med. i det glada livet. O så otroligt söt som godis så det var inte klokt! O blotta misstanken på något annat var fel. Varför sur! Den där minen, nej Fy! gör ingen glad. O det ska man va. Men det finns ett värde i att vara omedveten o ett annat i att se en del. sammanhang o större o mindre. ingångar o utfart. Ljug o inte helt enkelt. Det var ett slags ljug. O musik är ju uppenbart effektivare än vilka piller som helst. Men alla de där samtalen som uteblev. Istället fick vi en massa utfyllnad. Överdrivna rabblanden t ex om ost. mixer. fläkt remmen. kanske en hel kväll. det är för länge, med ambivalens. Så nu sticker jag, ut o plockar svamp, ska du hänga med?

-Minns du. När det var så där som du sa enklare.

-Jag kommer ihåg en ständig saknad som inte gick att här leda. Något var smyckat. men tomt. Att så sällan någon förstod. Att jag inte riktigt tyckte om som det var. Jag förstod. Att jag var någon annan stans. Bredvid den döda älgen. Där känner jag mig lugn.

40. Enskilt samtal.

-Ska inte du vakna. Jag börjar få tråkigt.

-Jag är här. Hela tiden.

-Det finns ett minne som jag grunnar på. Det genomsyrar hela tillvaron att vara lycklig. När är man det, är man det, det borde påverka alla möten. Men jag lägger inte så mycket krut på att grubbla över det heller. Ta henne som vi mötte i korsningen. Vi hade inte setts sen jag var hemma hos dom o såg lägenheten. Hon skratta. o jag minns ljudet. Det lät tjustit. Kan det ha varit något hos mig som gjorde det möjligt. Hon har aldrig skrattat lika uppsluppet på alla dessa år. O så där känns det hela tiden. Har jag blivit nyanserad, lyhörd. jag sprider omkring mig. Men bara sju procent trodde att det skulle bli bättre om vi själva ändrar inställning. O förhoppningarna om att andra ska ändra sig är som regel fåfänga.

-Vad var det för minne som du...grunnade? på.

-Det har jag glömt. Men vet du, jag drömmer inte längre. På morgonen försöker jag få en impuls; var har jag varit. Jag tycker om att få de där signalerna från nätterna. förstå hur det är fatt. ja haa. det var därför som de små bitarna i hamnen trixa sig fram mellan fartygen. jaa. jag hade sex med honom för att han påminner mig om de där med samma ut tal. Kroppen vill nog mycket gärna ligga med andra men vi behöver inte göra det. vi kan göra på andra sätt. Den där gången i hallen. det doftade mynta. vi åt blåbärs mat i stället. o jag vill att vi ska ses, att vi kanske kan ses. Men nu när jag verkligen gärna vill veta varför. o varför tillvaron är ljus. Nej. ingenting. det är blankt, jag tänker blankt.

-Du tänker blankt?

-Det var roligt att säga så.

-...jag förstår.

-Det har jag svårt att tro. Jag ska nog gå nu. o tänka på något annat. jag ska träffa någon. annan. Du förstår; trumpet snäckan kommer ut av sig själv. Om man bara lyckas få ett hål i skalet. In med en kniv. ett vasst verktyg som används för att skära eller tälja med.

50. Enskilt samtal.

-Då var du här igen.

-Ja. för jag tänkte på den där dansken. Från 1965 kunde han försörja sig. Som författare. Han skrev tretton romaner. Men debuterade med aj! min guld tand. en samling små berättelser som är löst sammanfogade. till en. Jag har en guld tand. O så skriver jag, jag har flera gånger kallat det för iakttagelser. man skulle lika gärna kunna se att det nästan är samma. Slags formulering. alltså vad jag tror. är att det skulle kunna finnas ett samband.

-Var?

-Jag föddes ju då! o det är något med hans stänk av förtvivlan i botten som jag tror mig kunna förstå. Men jag har inte läst hans böcker än. vet inte varför. har fått för mig. Men vissa igenkännelser ger starka bilder som att man tycker sig kunna höra andedräkten av. Hur dom som pratar. eller har pratat. kommer igen. Att mycket som vi har redan finns. o även hos andra. Små fynd. Eller antikviteter. En fästing. i håret där nere. o vi ler ansträngt. vid fikat. rotar runt hemma, bland gamla underkläder. Men vad spelar det för roll vad vi tror. Vi måste ändå följa med oss själva. Från första början. Till sitt slut. Ljudet som vi gör när vi ler. Blir samtidigt aldrig för öron bedövande. Sen tycker vi om att slänga bröd till fåglar men det är tråkigt när det är många som blir utan. Det räcker ju aldrig. De svältande tar inte slut bara för att vi skickade en hundring. Vi vet att hundringarna ständigt måste förnyas. O stackars stackars. men jag har så ynkliga till gångar. Men det var väl inget nytt precis.

-Måste det vara nytt.

-Du vet vad jag menar.

-Borde jag det.

-Äh. Det känns iallafall bra igen. jag har så mycket för mig o är tacksam över att datorskärmen även tycks fungera som en vindruta. jag skulle få svårt att andas annars. i draget ifrån eget liv.

-O sambandet då. mellan dig o dansken.

-Men det fattar du väl att jag bara skoja.

60. Enskilt samtal.

-Det ringde i telefonen men när jag svarade var det någon som ringt fel. det upprepades. Jag var ensam hemma o försökte formulera en ansökan. Tänk att inte ha varit där, det hör väl till allmänbildningen. som med den där islands hästen. jag fungerar väl som den. Alla borde få insupa det oerhört välbekanta tempot. Där allt säkert strömmar genom oss. som socker dricka i hela kroppen. Därför hoppas vi nu, på alla möjligheter, många söker, vilka chanser kan man ha, ja vet inte ens om jag sticker ut ur mängden tillräckligt...

-Vad hände med fel ringningarna.

-Det var samma person varje gång som sa sig ha kommit fel o att det inte fick hända. Sen lades luren på. som om den var fel programmerad. Sätten att förändra är förstors olika. o inte en enhetlighet. Efter ett tag var det läge att kolla upp honom så att han skulle slippa att ringa, till mig. just för att det inte fick hända men det hände ju hela tiden. men jag fick sån brådis. men jag ringer upp vilken dag som helst. Lustigt nog blev det inget mer. Jag blev oroad. Det där tysta var väl inte var ur funktion. men vi skulle må bra! av mer mångfald. utan bilder där vi är retuscherade o stylade. Det har faktiskt inget i framtiden att göra, för de gör oss inte alls nöjda. o så den okända rösten. den gör mig fundersam.

-Menar du mig.

-Jag menar att hur liten en penna än är kan man skriva oerhört viktiga saker med den. O alla sätt att snabbt få kontakt med någon. Om någon vill ta livet av sig. men inte vågar ta steget. vill berätta. hur nära det känns. Jag känner en som jobbar med att åka hem till dom som har verkligt svår ångest av olika skäl. när jag känner mig livlös tänker jag på dom som han träffar. Jag tänker Oj! så där svårt är det inte riktigt för mig. men ibland är det ju det. men kanske bara en dag. eller en kvart. Jag undrar Vad är det frågan om, vad är det som händer? O svarar i nästa stund Ingenting. Må hända som valens hjärnhalvor. Den ena kan sova medan den andra måste vara vaken för att valen ska kunna andas. Det överens stämmer på flera punkter.

70. Enskilt samtal.

-Det finns en girighet i ätandet. Det finns nog en girighet i det mesta. Eller en aggressivitet i vissa handlingar. Jag vet att jag duschar fort. kan städa effektivt o tankarna jobbar på stort. De skyndar. O tänker att vi skulle må så mycket bättre med litet lugn. I oss o runt omkring.

-Jaha.

-Jo men den där gången på akuten under den gula filten. Nyllet var svält vilket gjorde det svårt att se. Men största delen var jag ändå borta. prova att blicka in. De visa sig va skönt, där. På en brits längre bort låg en som kved. En istapp. Den hade dunkat rakt ner i huvet. O sen någon annan som skrek o slog förfärligt. Det lät inte redigt. Men hennes man skulle ta barnen o resa ur landet medan hon var utslagen där. Inte undra på, att hon hojta på. Som det mail som vi får som visar sig vara en länk till något annat. Du sa att du tänkte på snusk. o det gör väl alla. men jag blev lite rädd. O jag tänkte, vad mycket det finns. Det pulserade. mina armar. kanske blomma. För att jag skulle få veta mer om allt.

-Du började att prata om girigheten.

-O om att äta. Många reagerar om du äter långsamt. Oftast är mat nått vi tycker om, men vi har svårt att svälja. allt kött. o allt löst. tas bort med borste. Damm torkas med en ren trasa. De andra åt upp o jag satt kvar med den kalla maten o tugga ständigt på en svål. Slutligen fatta jag o åt ikapp o tänkte inte efter lika mycket. Den som blev klar först fick mer rast o lek innan det ringde in. Sen fortsatte det så. Planerandet.

-Jaha.

-Allt sånt leder till stress skulder i skallen. Det påverkar resten av kroppen. Om vi skulle tänka på maten vi äter. o tänka på stegen när vi går. O vilken tid. Att hinna känna. Hur stegen hänger med. Förlåt men jag blev så hemskt sömnig. Får jag gå in till soffan o bara vila en stund. När jag vaknar får du gärna ha tagit av mig allt o vara inne i mig på det där sättet.

-Har du lust.

-Ja gärna. bland annat. men nu tappa jag den. iallafall.

80. Enskilt samtal.

-Det var tungt. Det var en matta som tryckte på du vet. Jag ligger där under o har svårt att röra mig. Vad är det för frågor jag hade nu igen.

-Frågan är varför du ligger under mattan.

-Nej. Frågan är varför mattan ligger över mig. Is lossnar från kraftledningarna. Ska jag skicka runt dom eller hur ska jag göra. Eller hur ska jag göra. Eller hur ska jag göra. Nästa dag när jag vaknar är allt helt annorlunda. Mycket lätt som när man var barn. Du vet hur barn klär sig. De planerar inte hel heten från början. olika strumpor. kommer på att den tröjan är skön. det röda i västen är snyggt. karmosin, kastanje rött o scharlakan. Jag föreställer mig att varje beslut kommer spontant o med en enkel känsla av att Åh va fin! Det är underligt att uppleva som vuxen. Den där totala avsaknaden av en yttre blick. Vad andra tycker. Som ju är hypotetisk alltid. Att vara för sin egen skull, endast. När vi sällan tillhör ekonomi, rättvisa eller världen i stort. Sedan behöver man väl en uppfräschning av sina kunskaper. Alla ska klara en större del själv. O den där utbildningen. den har verkligen visat sig vara ett fynd för var o en. O vi är friare nu. Men om alla vinglade mer. Då skulle det inte bli någon skillnad. På mig. Jag kom att tänka på festivaler.

-Hur så.

-Jo men den ena kan äta libanesiskt o de andra spanskt o så sitter alla i mitten o äter hela världen på sätt o vis med möjligheten att fritt välja sin favorit. Tyvärr är maten slarvigt tillagad när den skulle kunna vara god o inte är det ens så billigt som det ska verka. Men tanken är god. Det finns faktiskt en som har armen full av armband. Vi var tillsammans o löste korsord. Sen såg vi så klart flera band. Jag kan ringa till honom o fråga, vill du prata med honom, du skulle kunna ropa i bak grunden, om du vill fråga, men jag vet inte...vad du vill.

-Vill du göra dig fin, för mig.

-Då lyssnade du inte på vad jag sa för vad jag sa var att jag inte gjorde mig. Fin fördela sen dosen jämt över dagen, högst fyra eller fem intag. Men nu står jag mitt i. Jag får nog återkomma senare.

90. Enskilt samtal.

-Du kommer att bli arg.

-Jaha. men efter att jag varit arg kommer jag nog att bli glad.

-M-hm. du har en poäng. O jag är ju fri att fly. Behöver nog förbereda arbetet noga genom att ta bort buskar o ris o träd, stenar o stubbar som kan hindra mig från att hoppa undan om det händer något. Men på något underligt sätt har vårt landställe blivit ett hotell. När jag o min syster kom dit, satte vi oss på serveringen nere vid sjön. Hon tog upp en flaska o jag fick ett stort glas med retzina. Det var iskallt o precis som det ska men glaset var kladdigt av finger avtryck. Jag fick lära mig av en köksmästare för länge sen. Man ska alltid hålla i foten o det har följt mig. de flesta på en middag vilken som helst tar på sitt glas kolla det nästa gång. glasen blir sjaskiga. men inte mitt, kolla mig när som helst om du vill. Jag bara noterade o du ska veta att det är en döds synd, från en neutral synpunkt, särskilt om man serverar. Det var du som serverade mig.

-Blev du irriterad?

-Nej. jag bara noterade. Som när filmklippet når ruta 15 o så hoppar filmen tillbaks till bildruta 1 igen. O där var du. Med delar av sanning. O vår börjar på tu man hand. Det finns ju många sorters mod, de flesta helt säkert prisvärda, men ädelmodet förblir en av mänsklighetens vackraste klenoder, en hälsobevarande o en lyckobringande ädelsten.

-Vad pratar du om.

-Att det är grus som ligger där som jag inte får röra. Jag klipper sönder orden o omsätter i en massa. olika. Visar det bara i något som täcker. Känslor doftar ju inte. Tänkte just notera. Döden. Vilket jävla snusk. Den rycker ett hårstrå. En i taget om natten. Jo det var så han sa att det var. Jag litar på vissa. mer än andra. naturligtvis. Så du blir nog inte arg, du går igenom de fem stadierna. av sorg. Ilska o drickande är bara två.

-Litar du på mig.

-Jag tänkte på dig. Men inte säger blommorna så till varandra. Att man skulle vara lilja. Om blåklockan sa så o började att operera sin kropp.

100. Enskilt samtal.

-Nu var det länge sen. det känns skönt att träffas. jag har faktiskt längtat. Det har hänt mycket o jag har också drömt igen men jag minns inte allt just nu. Det finns visst något som kallas för afrikansk tid. Med den menas att man får lov att njuta även av det som tar lång tid. Det här tar verkligen lång tid.

-Att prata med mig?

-Ja. jag har inget emot om vi gör en ny även på lägre nivå. Någon måste stå i täten. Vem är tillsammans bara för att man kan. Det är som träd som släpper sina löv. men som ändå kan ha en annan kraft för äpplen. Som lyser röda. På kala grenar.

-Har du ingenting att berätta.

-Jo. det finns hur mycket som helst. Du missförstår mig. Det är en general med ena foten i nätverksförsvaret o den andra i terroristbekämpning. Den som skrapar med foten, det betyder att visa sig underdånig. O svim färdig. O trött i ögonen. O att vara varm innanför polo kragen. När någon utropade att vi måste döda alla judarna! Men så dum du är. han sa att det är dags att döda gudarna. Jag är ledsen men vi kommer nog inte förbi dom där. O förr handlade helg dagarna om gemenskap men nu kanske det är längtan efter den gemenskapen som man inte får till. När man söker det som man vill möta men som man aldrig kan möta för att den bara smiter undan så varför ska man leta. Man slår i golvet o kanske att man tappar andan. eller kräks. En tuss av hår. Även sånt för oss framåt utan att vi vill något. För den tunna gränsen mellan två känslor. Kan vara förrädisk. Men det är inte värst! för det här är faktiskt inte väst, det här är nord där visaren flyttar sig o vi vet nog vad det betyder.

-Du verkar arg.

-Åh nej nej. men det fortsätter ändå att hända. Vi rensar inälvorna o skär upp i grytbitar. Den där doften av rått men svagt som funnits i alla år. O vi begår dummare o dummare gärningar i världen. Det är vårt största problem. Jag skulle gärna små prata mer men jag har tyvärr dåliga nyheter. Ett hjärta slår våldsamt nu o det är varken ditt eller mitt.

Marja-leena Sillanpää

Enskilda samtal är urvalda pauser från ett pågående arbete.